

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Adunarea Asociațiunii din Arad.

Conform promisiunii făcute în numărul trecut, dăm astăzi vorbirea cu care P. S. S. Episcopul Aradului Ioan I. Papp a deschis adunarea generală de est an a Asociațiunii culturale din Arad. A fost următoarea:

*Onorată adunare generală,
Doamnelor și Domnilor,*

Dat fiind fiecărui neam de oameni dreptul firesc de existență și dezvoltare sub scutul și între marginile legii statului căruia aparține, este natural, că acest drept inerent ființei omenesti, fiecare neam și fiecare popor să și-l poată afirma în limba sa și prin atributele ființei și culturii sale naționale.

Astfel privind lucrul, vom înțelege, de ce bărbații luminați ai neamului nostru din epoca liniștită a anilor 1860, prevăzând cu duhul lor profetic dezvoltarea trebuințelor vieții publice, și dându-și seama, că omul este născut spre viață socială și că scopurile ei nu se pot ajunge decât numai prin cultura socială, — care începe cu dezvoltarea conștiinței de sine prin cultivarea limbii și literaturii proprii, — n'au întârziat a da răspuns la „Răsunetul deșteptării”, grupându-se în societăți culturale, cum s'au grupat și fruntașii de pe vremuri ai neamului nostru din această provincie, întemeind asociațiunea noastră și asigurându-i dreptul de înaltă stăpânire.

Când acum ne dăm seama, cât de înapoiată era pe acele vremuri cultura socială a poporului nostru, limba și literatura noastră față cu cultura, limba și literatura celorlalte neamuri, cu cari bunul Dumnezeu ne-a așezat pe acest pământ; când ne mai dăm seama, cât de simțită era o pornire serioasă, care să deștepte poporul la cultură și prin cultură la realizarea scopului vieții sociale publice; când ne mai dăm seama, că pe stindardul asociațiunii s'a gravat dela început cultura națională a poporului român și înaintarea literaturii românești prin cetire și conversare, și când astfel ne dăm seama, că această asociațiune are deviza înartătată în statutele ei, de a deveni un factor legal al înaintării culturii naționale române: este de înțeles, că ideea de asociațiune a aflat răsunet în inimile poporului nostru și altcum blând dela fire, iubitor de ordine și dornic de mărirea străbunilor săi. Despre buna întimpinare a ideii de asociațiune servesc deplină dovadă anele acestei instituțiuni, din cari se învederează, că întemeierea ei a fost salutăată cu bucurie și însuflețire de către toate părțile societății românești, a fost sprijinită cu multă căldură de către toți fruntașii acestei provincie, de către toți bărbații noștri iubitori de cultură și de progres, și de către toți bărbații conști de datorința de a promova cultura neamului lor.

Acestei însuflețiri și acestui sprijin este a se mulțami faptul, că pe la anii 1870—1871, deci după 7—8 ani de existență, această asociațiune ajunsese la cel mai bun renume. Adunările ei generale erau

ridicate la rangul de adevărate sărbători culturale-naționale, iar roadele binefăcătoare ale existenței și activității ei începuseră a se resimți chiar și în sânul poporului dela sate, îndeosebi la comunele mai apropiate de sediul ei, la cari începuse a se desvolta gustul de cetire în măsură, că țaranul român conștiu de obârșia și demnitatea sa, își deschidea bucuros ușa ca să între lumina, și cartea românească o așeza în cel mai de frunte loc al casei sale.

Nu am fi însă sinceri față de noi înșine și cu societatea, dacă nu am recunoaște, că activitatea de decenii a acestei asociațiuni nici pe departe nu a satisfăcut scopurile indicate în statutele ei; dar tot așemenea nu am fi drepiți față cu trecutul și prezentul nostru, dacă nu am arăta și cauzele, cari au împiedecat realizarea scopului urmărit, cari cauze se pot reasuma în faptul, că pentru neînțelegerea fraților a suferit mama, pentru certele fiilor a suferit cauza.

Este de notorietate publică, că asociațiunea noastră pe la anul 1875 a fost supusă unui dezastru, a căru consecință a fost, că din tot activul ei ni-au rămas numai statutele, o mică bibliotecă și analele.

Perdere materială — se înțelege de sine — că a provocat o stagnare în mersul afacerilor și în promovarea scopurilor asociațiunii, dar și mai mare și de tot mare a fost pierderea morală, pentru că certele și neînțelegerile izvorite pe tema cauzelor dezastrului pomenit au sguđuit referințele vieții sociale dintre fruntașii conducători de atunci, încât a trebuit să exclamăm cu poetul:

*La noi e putred mărul,
Nu-i mod de curățire
Și tot ce se speriază
Sunt simburii din el!*

(Mureșan).

Și simburii mărului, adică generațiunea ce a urmat la conducere, n'au întârziat a se grupa de sine și a arbora steagul asociațiunii, pentru a ținea viu focul sacru al culturii naționale. Dar considerând, că sguđuirea vieții sociale a trecut și în provincie; considerând, că numărul celor neangajați nici într-o parte nici în alta era de tot redus, precum redus era peste tot numărul cărturarilor din centru, este de explicat, că noua grupare n'a putut produce rezultatele pretinse de scopurile asociațiunii, și n'a putut realiza scopul urmărit nici de aceea, pentru că nu dispărușeră încă miazmele dezastrului, a căror infecție ținea departe pe frate, de frate în așa măsură, încât era anevoioasă recrutarea membrilor macar în numărul minimal cerut prin statute, pentru ținerea adunărilor generale.

Noua grupare nici atunci nu și-a pierdut speranța în îndreptarea lucrurilor, din contră, oamenii ajunși la conducere s'au angajat cu taxe anuale mai mari, numai ca să poată susține la supratată stindardul acestei instituțiuni culturale.

Pecând astfel începuseră a se alina valurile patimilor alimentate de prepotența unora și de micimea de suflet a altora; pe când astfel

se lucra din resputeri pentru închegarea rândurilor și complanarea diferințelor, am intrat în anul 1884, ale cărui întâmplări au provocat nouă neînțelegeri între conducătorii vieții noastre politice, cari iarăși au sguđuit pacea și au împiedecat dezvoltarea progresivă a vieții noastre culturale.

Această neînțelegere însă, având caracterul unui val de apă venit pe neașteptate, ca valul ar fi trecut, dar din neînțelegerile ivite în jurul unei noue instituțiuni culturale, create în 1868, referințele vieții sociale s'au însăprît în așa măsură, încât urmărilor lor nu numai nu au fost priincioase nici uneia, din contră, au înapoiat mersul ambelor acestor instituțiuni.

Țin de prisos să mai ating și alte momente, cari și de atunci au mai produs accente disonante în viața noastră socială de aici, pentru că dacă în calitatea mea de președinte al acestei onorate adunări generale, am atins și cele de mai sus, am făcut-o aceasta din respectul datorit generațiunii, care și între astfel de împrejurări grele a ținut la suprafață steagul asociațiunii, dând din an în an tot mai mare impuls vieții ei și scopurilor ei; am atins celea de sus pentru aceea, pentru că generațiunea de acum și posteritatea să poată judeca în deplină cunoștință de cauză, dacă la noi și la activitatea nouelor grupări, ce s'au perândat la conducerea acestei asociațiuni în timpul dela 1875 încoace, s'ar putea aplica măcar și numai admonițiunea bardului dela Mircești:

*Voi ce stați în adormire,
Voi ce stați în nemișcare!*

deci cu atât mai puțin vr-o impu-tare, că asociațiunea noastră doarme, și încă somnul de moarte.

Subliniez acestea pentru aceia, cari nu cruță nici chiar instituțiunile culturale de judecățile lor meșteșugite cu ușorătate și în totală necunoștință de cauză, pentru că oricine s'a interesat de adevărata cauză, care a împiedecat dezvoltarea naturală a acestei instituțiuni, a putut să afle și să înțeleagă că: „inter arma silent musae”.

*Onorată adunare generală,
Doamnelor și Domnilor,*

Între zilele mari și însemnate din viața unui neam, iubitor de ordine și de progres; între momentele de înălțare sufletească a unui popor conștiu de sine și de drepturile sale, de chemarea și destinațiunea sa, s'au numărat și cu tot dreptul au să se numere și în viitor toate momentele dedicate cultivării ființei și individualității sale, deci cu atât mai vârtos zilele consfințite promovării limbii și literaturii proprii, și prin aceasta a culturii sale naționale.

O asemenea zi mare și însemnată, o asemenea zi de bucurie este și pentru viața noastră socială ziua de astăzi, în care ne-am întrunit în adunarea generală a asociațiunii noastre arădane, pentru a lua cunoștință de mersul și starea aface-

rilor acestei instituțiuni culturale-naționale și a îndeplini alte agende impuse prin statutele ei; deci fiind vorba de o instituțiune culturală a neamului nostru, am primit cu bucurie onoarea de prezident ce mi s'a oferit și ca atare v'am profitat la această ședință, nu numai pentru că să mă bucur împreună cu Domniile Voastre și cu toți acei fii ai neamului, cari în această adunare văd, împreună cu mine, garanța unei consolidări de conlucrare armonică întru promovarea scopului determinat în statutele, pe bazele cărora ne-am întrunit, ci v'am convocat și m'am prezentat la această ședință și pentru aceea, că prin prezența și conlucrarea mea să consfințesc noul impluz ce s'a dat vieții acestei asociațiuni în anii din urmă, prin ce s'a pus începutul unei ere de muncă liniștită sub egida bunei înțelegeri, astfel, că ziua de astăzi o putem numi ziua botelului renașterii asociațiunii arădane, ziua când această instituțiune a ajuns la pământul făgăduinții.

Cât de însemnată este această zi pentru neamul nostru și pentru noi cei din provincia Aradului, o dovedește însăși venirea Domniilor Voastre, domnilor și doamnelor, din apropiere și din depărtare, participarea în număr așa de însemnat, și deosebi veștmântul bucuriei trupesti și sufletești, ce ați îmbrăcat cu toții, dând întrunirii noastre prin aceasta timbrul cuvenit de *sărbătoare culturală-națională română*.

Dar tocmai că prăznuim o atare sărbătoare mai rară a vieții noastre sociale publice, în care plugarul întocmai ca și ministrul își poate manifesta direct voința și dorința sa întru promovarea scopului urmărit, ne vom împlini numai o datorință creștinească și vom da probe vădite, că suntem descendenții unui popor cu drept de existență și afirmare, că suntem un neam de ordine și recunoscători față de bărbații, cari au muncit pentru binele comun, — dacă și din acest loc vom da expresiune — cum am dat și în sfânta biserică, — devotamentului și recunoștinței noastre față cu memoria acelor apostoli ai culturii neamului nostru, cari cu mințea lor luminaată au făcut planul și din prisosul dragostei lor de neam au clădit această fortăreață, între zidurile căreia, nu numai putem ocroti cultura noastră socială, dar îi putem da și dezvoltare liberă astfel, că prin o activitate bine determinată și cu sprijinul celor chemați, putem împăca măcar o parte din multe trebuințe ale vieții poporului nostru, trebuințe, cari reclamă din zi în zi tot mai tare sprijinul tuturor factorilor vieții noastre publice, și astfel și a asociațiunii noastre, chemată și ea a fi factor viu al înaintării culturii naționale române.

Tocmai de aceea, auzind răsunetul ce ați dat invitației mele, văzându-vă grupați sub acest steag pentru a lucra cu inimă veselă la mărețul scop al deșteptării neamu-

lui român prin cultura sa, și prin aceasta a-i deschide calea la mai bună stare materială și la cinstea ce i se cuvine între neamurile ce bunul Dumnezeu le-a așezat pe acest pământ. Vă mulțămesc din inimă pentru această interesare conformă nobilelor intențiuni și năzuințe ale poporului nostru, și de aceea, dacă acum ne vom da seama de aceste trebuințe atât de arzătoare, dacă ne dăm seama, că concetățenii noștri din Arad au diferite reuniuni, instituțiuni și alte grupări în număr de peste 50 și toate urmează calea și satisfac scopurile lor; și dacă ne dăm seama și de aceea, că abia mai poate exista vre-o instituțiune în lume, care pe lângă o taxă moderată de 4 cor., să asigure membrilor ei așa drepturi, cum asigură asociațiunea noastră arădană membrilor ei, mă cred în drept a da expresiune speranței, că nu va mai rămânea în viitor inteligent, cărturar ori plugar, preot și învățător, meseriaș și industriaș român, care să nu dozească și să nu grăbească a se înrola sub steagul asociațiunii noastre, pentru realizarea scopurilor ei statutare și atât de salutare.

Și tocmai după cele petrecute sunt convins, că lumea din afară așteaptă, și cu tot dreptul, să continuăm cu stăruință să ajungem să dovedim, că asociațiunea din Arad dacă n'a avut viață, are acum și va avea; dacă n'a fost, este acum și va fi.

Timpul de lucru este priincios, deci: Sus să avem inimile!

Cu aceasta am onoare a delara ședința adunării generale a asociațiunii noastre arădane convocată pe ziua de astăzi de deschisă.

Tisza la Seghedin. Contele Tisza a făcut Duminecă organizarea partidului guvernamental în Seghedin. A vorbit despre reforma electorală, spunând, că între dânsul și ministrul president există divergențe de păreri în privința aceasta, dar să va ajunge la o înțelegere, pentru a se susține supremația maghiară.

Contele Tisza și chestia de naționalitate.

Fragment din vorbirea sa, rostită în Oradea mare la 3 Martie n. c.

„...Să vedem acum dezvoltarea chestiei de naționalitate în Ungaria. E veche experiența, că de câte ori pare a se ivi vreun contrast între națiune și dinastie, totdeauna se nasc năsuințe, cari de altă dată știu să iee direcție centrifugală, dar la setfel de ocazii, îmbrăcate în haina hiperloialității, caută să intre prin spărtura ce se arată, spre a ocupa în inima dinastiei și a regelui locul, care compete națiunii maghiare.

Dar abstragând dela aceasta, vedem pretutindenea în țara aceasta cum se strică raporturile. Poate că aici nu vorbesc la loc bun, pentru că slavă domnului, la noi, în Bihor, relele acestea se arată în măsură cu mult mai mică, decât altundeva în țară. La noi, unde în privința aceasta tradiții vechi și sănătoase dau direcție procedurii societății și a autorităților publice, la noi slavă domnului, există și astăzi înțelegere frățească între cetățenii de limbă maghiară și cei de limbă nemaghiară ai comitatului.

Trebuie să fie foarte ager ochiul, care în privința aceasta vede singuraticile semne ale degenărării, ale stricării situațiunii. Dacă ne aruncăm privirea asupra țării întregi, vedem cum tot mai cu îndrăzneală își ridică capetele și produc tot mai mari succese aceia, cari pe terenul acesta represintă de dreptul năsuințele îndreptate în contra unității statului maghiar, și cum tot mai timizi, mai depri-mați și mai lipsiți de voce sunt și se trag îndărăt aceia, cari au condus până acum locuitorii de limbă străină ai țării acesteia într-o direcție deschisă și pronunțată patriotică.

Stimați domni! Pe terenul acesta națiunea maghiară se află în fața unor mari misiuni, și mare responsabilitate ne apasă într-o împlinire lor. Avem să ținem cu rigurositate implacabilă și în mod consecvent, nu numai la unitatea și în-

gritatea statului maghiar, ci și la caracterul seu național. Nu ne este permis să cedăm din unitatea națională politică maghiară a națiunii nici o literă. Noi putem să întindem mâna frățească numai aceluia, care, fie de orice limbă, se simte a fi membru al sfintei coroane naționale maghiare, al națiunii politice maghiare. Dar apoi trebuie primit cu inimă deschisă faptul, că națiunea politică maghiară a fost compusă din concetățenii noștri aparținători la diferite popoare, la diferite naționalități, și de aci trebuie să tragem consecvențele fără rezerve. Trebuie să le recunoaștem dreptul, de a-și conserva, îngriji și desvolta limba, religia și cultura. Nu trebuie să le luăm în nume de rău, că țin la aceasta. Nu trebuie să ne împedecăm în aceea, că Românul se simte și se numește Român, Slovacul Slovac, Sârbul Sârb. Pentru faptul că ei nu-și deneagă naționalitatea, noi nu putem decât să ne punem pe punctul de vedere al adevăratei frățietăți față de ei. Așa să ne purtăm față de ei, așa să gândim și așa să simțim! Trebuie să îmbrățișăm orice interes îndreptățit al lor, și sentimentele adevăratei frățietăți trebuie să le trecem în comunicarea socială cu ei, și în viața publică oficială. Să deschidem teren de afirmare pe seama fiecăruia concetățean cu gândire patriotică, și să nu permitem, ca ei să se simtă străini, ori, deși nu asupriți, totuși desconsiderați, ceea ce e și mai rău.

Onorată conferență! Eu în general, dar mai ales în politică, țin de foarte greșită, de foarte proastă, politica împun-săturii ou acul, ori a călcării pe bătătură, politica, prin care puterea mea nu crește, puterea contrariului nu slăbește, ci contrariul vine numai iritat, deci se potențează numai forța asunsă în el, prin deșteptarea pasiunilor. Dacă este teren, apoi terenul chestiei de naționalitate e acela, pe care trebuie să ținem cont de acest lucru. Pentru că pe terenul acesta eu consider de contrar numai pe agitatorul antinațional (maghiar). Dar prin o astfel de procedură, în loc să-l izolez pe acesta, în loc să-l atrag spre mine, îi dau în brațe mulțimile mari și pacinice ale concetățenilor naționaliști, în cari deștept arcurile morale ale conștiinței ofenzate, ale conștiinței de rasă, și prin aceasta întăresc de dreptul tabăra, spre a cărei zdrobire îmi sunt îndreptate năzuințele!

Aceasta se poate spune, stimați domni, fără deosebire, despre toate naționalitățile. Pentru că cel ce se gândește corect, trebuie să vadă, că în această parte a Europei o singură garanță există pentru libera dezvoltare autonomă a popoarelor mici, aceea, ca monarhia austro-ungară să existe ca mare putere, ca putere tare, gata de acțiune, dar cu sentimente amicale față de ele. Iar aceasta nu se poate eșua, decât numai dacă se validează în monarhie în plină măsură națiunea maghiară. Pentru că ideea iubirii de libertate a introdus-o în monarhia aceasta națiunea maghiară! De aceea monarhia aceasta numai atunci va fi pusă în poziția de a sta gata de acțiune, față de alte puteri mari numai atunci va putea opera cu succes, dacă în orice primejdii va avea la spate puterea întregă a națiunii mulțamite maghiare.

Dar dacă așa stau lucrurile față de ori și cine, mai ales stau ele așa cu privire la concetățenii de limbă română. Să privim numai în lumea asta mare. Oare în sud-estul Europei nu rassa maghiară și cea română formează cele două națiuni, cari nu sunt înrudite cu nime, cari în ele însele trebuie să caute puterea de conservare, cari trebuie să țină la olaltă, dacă vreau să dea pept cu curente de popoare mai puternice și cu mult mai numeroase? Și dacă Românii de pe teritoriul Ungariei se simțesc Români, decât inima lor bate mai tare la ougetul, că dincolo de Carpați, spre răsărit, există o Românie liberă: e un sentiment, pe care eu îl înțeleg pe deplin. Dar gândească se și ei, că misiunea lor e aceea, pe care o au Nemții în Austria și Maghiarii în Slavonia, și că nu atunci fac ei servicii independenței române, când având năsuințe separatistice caută să slăbească pe aliatul lor natural, ci atunci, când caută să creze astfel de raporturi între Ungur și Român, cari să dea realitate alianței, ce zace în logica lucrurilor.

Stimați domni! Dacă vrem să manumăm bine chestia de naționalitate, trebuie să întărim întâiu mâna statului, față de munca de sobli a agitatorilor, să o întărim pe terenul guvernării și cel polițial, să o întărim prin modificarea co-respunzătoare a dreptului penal. Dar apoi mălă frățească trebuie să întindem tuturor acelor, cari sunt gata să păsească cu noi pe terenul frățestii conviețuirii, pe terenul înțelegerii frățestii, și trebuie să delăturăm din calea înțelegerii toate pedecile ivite. Pentru că să nu credem, că nu sunt pedeci,

și să nu credem, că în multe privințe nu noi am fi vina că există pedeci!

E lucru curios; noi nu putem asupri pe nime. Nu e asuză mai nemotivată decât aceea, când suntem prezentați ca tirani. Căci doară noi nici puterea îndreptățită nu ne o știm organiza și desvolta. Nu știm să ne folosim de mașineria de stat, nici acolo unde cere trebuința! Orice frasă plăcută ne dezarmează, și ne face să scăpăm arma din mână, și atunci, când avem trebuința de ea. În schimb apoi, probabil pentru restabilirea echilibrului în conștiința noastră, ne punem pe calul de bătaie al frazeologiei soviniște, de multeori gol, pufăitor, dar cu atât mai periculos, pentru că otrăvește spiritele. Și luăm apoi dispozițiuni, cari nu servesc de loc spre binele esenței, dar conservază aparențele, acestea apoi ne satisfac ambiției, dar învenimează sufletele autelor de mii și milioane, pe cari le-am putea câștiga pe seama statului maghiar. Stimați domni! Se cere să avem curajul de a privi în fața acestor chestiuni și de a face socoteala cu ele, în interesul țării! (Va urma.)

Scrisori din Roma.

Roma, 25 Ianuarie.

În biserica S. Pietro în Vincoli se păstrează lanțurile, cu cari a fost legat apostolul Petru la Roma, datorite de Eudoxia, soția împăratului Valentinian al III-lea, papei Leo I. Clădirea e foarte veche, din anul 442, și prezintă un deosebit interes, prin cele două rânduri de colonade antice, pe ambele laturi lăuntrice, în stil doric. Afară de asta, aici e îngropat învățătorul cardinal Nicolaus Cusanus, de origine din Germania, și încă câteva fețe bisericesti din sinul bisericii catolice. Prin relicuile amintite și prin o însemnată operă artistică, despre care voi vorbi mai jos, se cercetează locul acesta cu plăcere și mai cu seamă în anticuitatea creștină, lanțurile, cari au legat mâinile celor doi corifei ai apostolilor, atrăgeau foarte multă lume. Ioan Chrisostomul însuși se exprimă chiar în una din numărmăroasele sale scrieri astfel: „Eu aș dori acum să fiu la locul, unde se păstrează acele cătuș, așoi voi să văd lanțurile, de cari se spărie demonii, iar ingerii le onorează”. (Hom. VII. despre lauda apostolului Pavel). Astăzi, lumea dornică de artă, admiră altceva și cu tot dreptul, pentru că nu se poate trece pe lângă una din cele mai geniale sculpturi de Michelangelo, fără să o privești câteva momente. Cu toate că o statuă, nu se poate judeca și gusta, mai înainte de ce n'ai privit singur, când în ochii ei, prin cuvinte se cere o lămurire. E vorba de Moise. Era să facă parte din mausoleul papei iubitor de artă, Iuliu al II-lea, dar prin o neînțelegere între artist și stăpânul spiritual, statua rămase singură, dacă cumva cele două figuri simbolice ce o însoțesc, n'au tresărit sub aceeași dală măiastră. Față de celelalte figuri de marmură din jurul lui, eșite din alte mâini, cu mult mai lipsite de dibăcie și geniu, Moise se ridică peste măsură de sus. De inspirație i-a servit lui Michelangelo clipa, în care Moise tulburat până în adâncul inimii de idolatriea neamului său, e gata să se ridice de pe scaun, cu tablele legii în mână spre a le zdrobi. Esecutarea lucrării e magnifică, de o sobrietate și putere neobișnuită. Deși prin mărimă, unele membre singuraticie par a tulbura puțin armonia desăvârșită, capul, expresia feței va rămâne pentru eternitate o capodoperă.

Miscarea e largă și liberă, provenind din cauza aceea, că de astădată Michelangelo nu-și controla cu sfială lucrarea după model, ci tăia direct în marmură, având la îndemână o schiță singură. Se spune, că atunci când maestrul fărmă cel din urmă colțisor, ce ar fi întunecat luciul marmorei, mișcat anuși de privirea maiestosoasă a profetului, turnat în formă nemuritoare, ar fi exclamat, isbind genunchiul statuei cu cicoanul: „de ce nu vorbești? vorbește!”

Dar Moise vorbește, pentru că se poate sta mult timp de vorbă cu el, fără de a plictisi. Michelangelo, hotărât, n'avea dreptate, peatra rece s'a însuflețit ca prin minune, Moise va vorbi, dar numai acelor, cari vreau să-l înțeleagă.

Colinele, ce se perd afară din Roma pe marginile Tibralui, către Apeninii acoperiți cu zăpadă, ce înseamnă la marginile zării o dungă rubinie, sunt plini de migdali și caili înfloriți. Asemenea unui lîntoliu rumen, marea florilor albe și roză, acoper văile, cu miresme bine mirositoare, iar potirele de spumă ademenesc roial albinelor, ce se îmbată cu neectarul revărsat pe petale. Deasupra, bolțile pline de foc și aur, ca un cristal ce irizează, po-vestesc vraja care umple totdeauna un-

ghiurile fericite de pământ, pe o câmpie aeriană, undulătoare, pornind din cel mai întunecos vânt, și perzându-se plină de parfumuri în cel mai fin violet al înserărilor. Tibral se poate trece dincolo peste vechiul Pons Milvius, restaurat, păstrându-se din anticitate cele patru arcuri puternice, cari închiagă podul roman, de o robustitate antică. Pe partea aceasta se află număroase Osterii, cu vin bun, cu friptură proaspătă de miel, cu portocale și mandarine, ce se mănâncă în curte, la adierea vântului cald de primăvară din spre Sicilia.

Pe vârful colinelor te chiamă câteva vile cochete, cu plantație bogată de eucalipti și olivi foarte triști, iar mai departe institutul radiotelegrafic al lui Marconi. Urcând dealurile, Roma ră sare în fața ca dintr-o legendă. S. Pietro, având cupola uriașă, strălucitoare, Colosseul năruit, Palatinul, cu ruinele palatului cesarilor, Lateranul, reședința de odinioară a papilor, iar dincolo de cetate, munții Albani întunecoși și pleșuvi. Câmpia, ce se formează între T.bru și dealuri, pe vremuri a avut o însemnată strategică. La Saxa rubra, numită astfel pentru culoarea roșie a pământului, Constantin cel mare în anul 312 învinge pe unul din cei șase Cesari, pe Maxențiu. Prin căderea lui perderea ce o îndura păgânismul era colosală; o lume veche, ce a sorbit până în fund cupa plăcerilor, ce a gustat tot ce își puteau imagina câțiva epiceuri, duși de visuri și rafinării, o lume ce a trăit și nu mai avea rost să fie, nu i se mai simția necesitatea, dimpreună cu el se îngroapă pentru totdeauna în adâncul valurilor nemiloase. Locul de luptă, cum se prezintă azi, putea fi fatal pentru amândoi, prin următorul fapt: învingând cei din vale, retragerea din cauza dealurilor destul de prețioase e nevoioasă pentru învingători și astfel nu s'ar scuti ușor armata de un măcel sângeros, în care ar perde toate forțele, dimpotrivă Tibral având un singur pod, ar periclitiza viața celor mai mulți din învingătorii contrariului din vale. Lupta în astfel de împrejurări nu rămâne nehotărâtă, ci unul trebuie să peardă.

Constantin cel Mare dispunea de o armată relativ cu mult mai mică, decât a contrariilor, ocupând colinele din împrejurime. Istoricul bisericesc Eusevius povestește, că împăratul zări pe la amiază, când era mai descureajat, pe cer, semnul crucii, având cuvintele: cu acest semn vei învinge. După un vis explicativ, avut noaptea, pune de coase pe steagul legionarilor crucea, și începe lupta. Soldații îmbărbătați de viziunea comandantului, se reped cu multă îndrăzneală din asconzișul tufelor dese, prind lănoile, prin o năvală furtunoasă, scutiți de ploaia săgeților, ce cădeau repede asupra vrășmașului. Se înaintează greu, din cauza șirurilor numeroase ale lui Maxențiu. Săgețile vuese, șueră, vin năpraznic, sulite scilesc la lumina soarelui, isbind scuturile, se înfig în piepturi, apoi roșii de sânge rănesc din nou, mai crunte; legiunile se răresc, cad la pământ, frânate, rănite, zdrobite de puterea armelor. Cu câteva cohorte împreună Maxențiu cearcă săopare la Tibru. Se aruncă voinicește, călare spre valurile ce prindeau să rumenească, de sângele rănilor adânci. Căii încoată bine, către mijlocul curentului de apă. Valurile vin mari, ca o revărsare de primăvară, când crese apele, vuese, mugesco, văjăesc, se izbesc puternice de pieptul cailor, cuprind în vârtejuri; soldații observând, că vor înainta mai ușor, descălecând, dau frau liber și se opintesc singuri, printre unde, către țărnițele răpoase. Împăratul Maxențiu se luptă greu cu șuvoaiele de apă, ce-l împresoură; apele se reped spumoase, crese, mugesco, înghit coifurile soldaților, se sparg urlând, gemând, plângând. La mijlocul Tibralui, un vârtej năpraznic, seduce pe împărat în brațele lui de oțel, îl rotește, îl acopere cu valuri, îl înghite. Cohortele, ce apucaseră malul căutau în urmă, pe viteazul, ce dispăruse în adâncuri. Astfel Constantin cel Mare învinge pe cel din urmă dintre nesățioșii cesari. Creștinismul birui, frânt în persecuții, avea parte de acum înainte de roadele dulci ale păcii, iar sângele curs al atâtor martiri reînvia numărul acelor, cari de teama chinului se ascuseră prin peșteri.

De n vârful dealurilor, câmpul memorabil al luptei se observă foarte bine. Liniștea pacinică e așa de potrivită pentru câteva clipe de aducere aminte. Auziam zinghetul de oțel al săgeților pe scuturi, vedeam sângele, ce țâșnea din ranele suferitelor, iar în mijlocul valurilor, ce sunt așa de blânde astăzi, ca un spectru, ca o fantomă străvezie, chipul crunt al împăratului, apucat de vârtejul furios al valurilor, ce n'au milă, luptându-se cu mâinile, înfiorându-se, strigând, și în urmă dispărând sub valuri...

I. Broșu.

NOUȚĂȚI.

Desmințire. Știrea dată de „Minnerva” din București, că guvernul ungar actual ar fi retras opoziția de a trece granița pentru mai multe zăre bucureștene, este desmințită de corespondența oficială din Budapesta.

† **Ciru Economu**, consilier la înalta curte de casație în București, a răposat Sâmbătă în 5 Martie n., în vârstă de 62 de ani. Era cunoscut ca un magistrat cu o întinsă cultură juridică și literară. A publicat, mai demult, versuri și lucrări în proză. Moartea sa este o pierdere pentru magistratura română.

Știre literară. Dl Barbu Delavrancea, îndemnat de succesele avute până acum, lucrează la o nouă piesă istorică, cu titlul *Holera*.

Primar al capitalei române, în locul dlui Vintilă Brătianu, a fost ales dl *Procopie Dumitrescu*.

Hymen. Din Brașov ni se anunță logodna doarei Maria *Maximilian* cu dl *Petru Debu*, absolvent de teologie și student în drepturi.

Conferența unui român în Viena. Ni se comunică din capitala austriacă faptul, că dl *Romul Popescu*, funcționar la „Albina” și cunoscut turist, a ținut Vineri la academia superioară de comerț în Viena o conferință despre munții noștri ardelenști. Conferența a reușit deplin, și ziarele îi fac o apreciere elogioasă.

Ciocnirea între două trenuri de marfă s'a întâmplat Vineri pe linia Deva și Piski. S'au sfârșit câteva vagoane. Din personalul de serviciu n'a fost rănit nimeni.

Membrii pe viață la Societatea pentru fond de teatru român, cu taxa de 100 coroane, s'au înscris duii: *Dimitrie Moldovanu* protopop în Sighișoara și *Ioachim Munteanu*, protopop în Agnita.

O moștenire cedată școlii. Răposatul metropolit gr. or. sârb *Mandici* și-a lăsat averea sa particulară unui nepot, lui *Nicolae Tesla*, cunoscutului electrotehnic din America. Acum se vestește din Sereia, că inginerul *Tesla* a renunțat la drepturile sale asupra acestei moșteniri, pe care o dăruiește școlii sârbești din Gopioi.

Omul datoriei. Vaporul englez „Provenca” avea să-și facă drumul între Liverpool și Cristiania. Însă, în călătoria sa, a avut nenorocul de a fi găurit atât de rău, încât vasul a început a se enfunda. Toate persoanele de pe bord, împreună cu soția și un copil al căpitanului, s'au dat jos din vapor în luntrele de salvare. Căpitanul singur a rămas la locul său. Vaporul a dispărut la vederea tuturor în adâncul mării, cu capitan cu tot. Cei alții au scăpat.

Don Quijote pe scenă. Marele compozitor francez *Massenet* a compus o nouă operă, care a fost reprezentată zilele acestea în Nizza. Eroul acestei opere, cu numele „Don Quichotte”, este cavalerul tristei figuri, luptătorul cu morile de vânt.

Reni în Elveția. În valea Engadinului se fac încercări de acclimatizare a renilor. Se speră, că acești cerbi ai nordului vor putea aduce bune servicii și pe vărfurile Alpilor.

Explicare. *Ionică:* Tată, spune-mi, ce va să zică vorba usurar? — *Tatăl:* Usurar, dragă *Ionică*, este omul care-ți împrumută o batistă, și în schimb îți cere o pânzărie.

Foarte nimerit. Pretorul cercului *Kiskunfélegyháza* a dat o strașnică poruncă împotriva jocului de cărți: Cărciumarii din cercul pretorial amintit, dacă vor permite jocul de cărți în localurile lor, vor pierde dreptul de a vinde băuturi.

Invitare refuzată. Academia franceză de științe a hotărât zilele acestea, să respingă invitația de a participa la serbările plănute în Berlin cu prilejul jubileului de o sută de ani dela înființarea universității berlineze. Refuzul se întemeiază pe motivul, că academicienii francezi nu pot lua parte la sărbătorirea unei universități, care a pregătit, a crescut și a dezvoltat generația germană dela 1870.

Proces. În zilele acestea s'a început înaintea juraților din Veneția procesul pentru uciderea contelui *Comarovski*, întâmplată în orașul acesta în Septembrie 1907. Autorul asasinatului este *Nicolae Naumov* și amanta sa contesa *Maria Tarnovska*. Ca instigatori sau complici au fost de față avocatul *Priliucov* și bona *Perrier*. *Naumov* este acuzat, că a săvârșit crima, iar *Tarnovska* și *Priliucov* că ar fi determinat asasinatul împreună, cu scop de a profita de premiul de asigurare de 500 de mii franci a lui *Comarovski* în favorul contesei *Tarnovska*, iubita sa. Procesul urmează.

La „Reuniunea română de înmormântare din Sibiu” s'au primit următorii membri: *Ana Ilincea* n. *Preda* (A-vrig), *Lina Bozat* n. *Motti*; *Aurel Bratu*, prof. semiu; *Emilia Dissent*; *Ana N. Simion* n. *Lupa* (Mohu), *Savu Radu*, econ. (Amnaș); *George Poponea*, conduc. tehnic al tipogr. arhid.; *George Prașca*, măiestru cismar; *Paraschița Prașca* și *Ioan Precup*, contabil.

La fondul pentru înzestrarea fetelor sărace al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, au mai dăruit: *Mihail Ganea*, paroh, (Veneția inf.) 50 bani; *Romul Pulca*, paroh, (Saschiz), soția sa *Aurelia* n. *Fodorean* și fiul lor *Romul* 1 cor.; *Petru Stefu*, paroh (Almaș-Săliște), 40 bani; *Emilian Cioran*, paroh (Reșinar), 50 bani; *Dionisie Cuendi*, paroh (Șaroș), 1 cor. și *Miorica Tordășianu*, 10 bani.

Cum s'a inventat hârtia sugătoare? Ca multe alte invenții, hârtia sugătoare a fost inventată în mod întâmplător. Se știe, că în acest soi de hârtie nu trebuie să se pună oleul obișnuit la fabricarea hârtiei. Intr-o fabrică engleză în Berkshire unul dintre muncitori uitase a pune în masa de hârtie oleul necesar. Proprietarul-șef era grozav de necăjit, și nu știa ce să facă cu cantitatea enormă de hârtie stricăță; a observat însă, că hârtia aceasta are însușirea de a sorbi fluiditatea și în deosebi cerneala, fără a lăsa pete. Ca om de afaceri isteț, a înțeles îndată importanța lucrului, a făcut reclama trebuincioasă pentru noua sa „invenție”, și în vreme scurtă a vândut toată marfa. De atunci fabrica aceasta n'a mai produs alt fel de hârtie, decât numai hârtie sugătoare.

Concertul dnei Lucia Cosma.

Sibiu, 8 Martie 1910.

În favorul școlii industriale, susținute de Reuniunea femeilor române din Sibiu, s'a dat Luni, în sala dela „Casa Societății”, concertul anunțat al doamnei *Lucia Cosma*.

Se știe, că doamna *Lucia Cosma* și-a perfecționat în anul trecut studiile de muzică, sub conducerea măiestrei celebre *Milda Marchesi*, în capitala Franței.

Întoarsă în patrie, cunosătoarea de artă s'a schimbat în veritabilă artistă.

A cântat în mai multe centre: în București — la Palat și la Ateneu — în Brașov, în Timișoara, în Arad, secerând isbândă pretutindeni, unde s'a arătat publicului. În unele locuri, ca de pildă în Brașov, concertul său a fost considerat ca un „eveniment muzical”.

Artista a fost sărbătorită cu o rară însuflețire și în coloanele presei străine și române, atât dincoace, cât și dincolo de munți. (O unică revistă auzim că a făcut abateri, organul junilor secesioniști „Falanga”, al cărei cronicar muzical în darea sa de seamă se pare total îndușmănit cu felul de artă al cântărețelor noastre ardelenene).

Sibiul, orașul de naștere și de copilărie al frumoasei cântărețe, cu atât mai vărtos trebuia să-i aducă tributul de admirare și iubire.

Din interesanta programă a concertului de Luni, compusă aproape din celeleași bucăți, ca și la celelalte concerte ale turneului său artistic, au plăcut înosebi aria nebuniei din opera lui *Donizetti* „*Lucia di Lammermoor*” și cântecele (lied-uri) străine și cele populare române.

Liedurile sunt foarte mult gustate astăzi de amatorii de muzică. În aceste cântece, pline de poezie sentimentală, compuse de *Brahms* (*Immer leiser wird mein Schlummer*), *Schubert* (*Heiden-Röslein*), *Berta Bock* (*Im Sommer*), *R. Strauss* (*Ständchen* și *Heimliche Aufforderung*), *Dell'Acqua* (*Chanson provençale*) și de câțiva compozitori români, în aceste cântece oredem, că se poate observa mai bine cât prețuiește vocea de soprană lirică, de care dispune, și școala bună de care talentata noastră cântăreță a avut parte în străinătatea din apus.

În execuțiunea fără graș a acestor versuri muzicale am găsit, în seara trecută, forța de căpetenie a doamnei *Lucia*

Cosma. Escelență în pianissimo, cu glas limpede în toate registrele și cu o dicțiune foarte îngrijită, fără a mai aminti de înfățișarea sa fermecătoare, iată însușiri, cari o vor face totdeauna bine primită în mijlocul persoanelor iubitoare de muzica melodică a lied-urilor.

La concertul de Luni a luat parte un număr de auditoriu, compus din tot ce are Sibiul mai distins, români și străini. Aplauze repetate și flori au resplătit punctele programului.

Dl *Livu Tempea* a susținut cu rară inteligență întregul acompaniament al concertului. Afară de aceasta, a contribuit la succesul splendid al serii executând cu multă vervă 2 grele bucăți de *Schumann*.

Cu laudă și recunoștință trebuie să înregistrăm și concursul binevoitor al membrilor din orchestra orașului nostru. Dl *Ziske*, primul violinist, a acompaniat aria din opera de *Mozart* „*Il re pastore*” și „*Cântul indic*”, de *Bemberg*; iar flautistul, al cărui nume ne scapă, a ținut acompaniamentul la minunata arie a *Luciei* lui *Donizetti*.

Din public.†)

Mulțămite publice.

Rezultatul petrecerii teatrale-declamatorice ce s'a ținut în comuna *Deal* în favorul bibliotecii parohiale din loc în 24 Ianuarie (6 Febr. n.) 1910 a fost următorul:

Suprasolviri am primit dela următorii domni: *Ioan Dușe*, paroh ort. 2 cor., *N. Apolzan*, comero. 50 fil., *Vas. Fleșer*, econ. 20 fil., *Sabin Jula*, inv. 20 fil., toți din Călnic, *Zaharie Tătar*, notar com. 3 cor., *Nicolae Dura*, paroh 1 cor., din Deal, *I. Oprean*, paroh 2 cor., *George Buda*, not. cerc., *Simion Bădilă*, pract. not. 1 cor., toți din Cuntă, *Macarie Breaz*, proprietar, *George Breaz*, *Aron Răurean*, învățători, câte 1 cor., toți din Laz, *Ioan Moga jun.*, *Ioan Moga sen.*, arândatori, *V. Cornea*, comero., câte 2 cor., toți din Căpâlna, *Eliseiu Colhon*, *Laz* 1 cor., *Cosma Tonescu*, cărcimar, *Căpâlna* 20 fil., *Lazar Marcu*, comero. 20 fil., *Vasile Coman* 10 fil., *Vasile Cioca* 20 fileri, economi, *Ioan Dobre*, inv. pens. 50 fil., *Pamfilie Dobre*, școlar 10 fil., toți din Deal, *Ioan Groza*, măiestru faur, *Gârbova*, *Nic. Filimon*, cantor, *Reciu*, câte 20 fil., *Simion Zbucnea*, econ., *Căpâlna*, doara *Bidló Margit*, of. la of. poștal, *Ioan Petru*, econ., din Săsciori, câte 1 cor., *Augustin Bărsan*, vice-notar, *Valeriu Morariu*, jun., câte 40 fil., *Augustin Dura jun.*, inv. 1 cor., toți din Săsciori, *Vasile Dobre*, paroh, *Căpâlna* 40 fileri, *Ioan Dobre*, inv., *Căpâlna* 30 fileri, *George Bădilă*, cărcimar 20 fil., *George Petru*, econom 10 fil., toți din Deal. Prin poșta am primit dela doara *Lucreția Gotheas*, inv., *Barul-mare*, Șerban Șerban de Voila, inv., *Serel*, câte 1 coroană. Suma totală 31 cor. 40 fil.

Aducem prin aceasta on. domni cari ne-au onorat cu prezența dlor, deși nu contăm la așa număr mare să vină din cauza timpului nefavorabil, cele mai sincere mulțămite. S'a încasat seara la cassa 180 cor. 80 fil. Spese au fost 87 cor. 96 fileri. Profit net de 92 cor. 84 fil. Care sumă s'a dat epitr. parohiale din loc. Din întreg venitul se cumpără cărți pentru bibl. parohială. Petrecerea a fost reușită, roburile au fost bine predate, deși diletanții toți au fost țărani; lor le mulțămim din inimă, căci ne-au ascultat totdeauna și ni-au promis că ori când li chemăm, sunt gata să ne urmeze cu credință și dragoste.

Jocul a durat până în zorile zilei, când au plecat și străinii acasă.

Tinărul *Grig. Bădilă*, ped. a. III. Sibiu a constituit bibliotecii parohiale și a nume: 1 Mara, 2 vol. Foaia int. 1 Răs și Veselie, 1 Basmele Românilor.

Deal, la 17 Febr. 1910.

Ioan Bădilă
învățător.

Agapiu N. Ghișoiu
învățător.

Cu ocaziunea petrecerii aranjate în 9 Ianuarie st. n. 1910 în localul școlii confesionale din Deda, au binevoit a suprasolvi următorii P. T. Domni:

Galacteon Șagău, protopresbiter, *M. Cuesd* și *Iosif Popescu*, director la „*Mureșana*”, *Reghin*, câte 15 cor. *Lazar Endre*, farmacist, *Deda*, 6 cor. *Dr. Ioan Harșia*, avocat, *Reghin*, *Ioan Vodă*, paroh, *Deda*, *Ioan Fincu*, notar, *Deda*, *Ioan Borșian*, învățător, *Deda*, *Alexandru Cristes*, cassar, com. *Toplița*, *Andrei Ghidiu*, protopresbiter, *Caransebeș*, *Ioan Chintean*, căpitan ces. reg. Brașov, *Paul Becker*, medic veterinar, *Toplița* și *Petru Neagoș*, medic cerc., *Deda*, câte 5 cor. *Pavel Șen-*

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

drea, învățător, *Râpa-super.*, 4 cor. *Dr. Constantin Titieni*, medic, *Șieu*, *Aurel Marinoviciu*, mare proprietar, *Farăgău*, *Ioan Mazere*, comerciant, *Toplița* și *Dr. Eugen Truția*, avocat, *Reghin* câte 3 cor. *Fülöp János*, vice notar, *Deda*, *Dr. Pateky József*, pretore, *Reghin*, *Petru Oltean*, *M. Cuesd*, *Ioan Tămaș*, farmacist, *Toplița* și *Komárom Samu*, hotelier, *Deda*, câte 2 cor. *Székely János*, funcționar, *Deda*, *Ioan Posmușan*, viconotar, *Șieu*, *Ilie Juga*, preot, *Arcalia*, *Ioan Bucur*, notar, *Deda*, *Ștefan Morarean*, primar, *Deda* și *Ștefan Vodă*, proprietar, *Toplița*, câte 1 cor. *George Gábor*, învățător, *Dumbrava*, 40 fil. *Vasilie Gliga*, teol. abs., *Ibănești*, 30 fil.

Intrate au fost 253 cor. 90 fil., spese 161 cor. 22 fil., subtrăgându-se spesele din intrate, rezultă un venit net de 92 cor. 68 fil. care sumă se va folosi pentru înființarea bibliotecii parohiale.

Tuturor P. T. D. suprasolvitori le exprimăm și pe această cale cele mai călduroase mulțămite.

Deda, 12 Februarie 1910.

Pentru comitetul arangiator:

Ioan Vodă
paroh, vice-pres.

Impramuturi ieftine.

— Pentru prăsitorii de vite —

Subscribul comitet central acordă (dă) impramuturi replătibile în 4 rate semestrale și cu 5% interese, acelor economi de vite din comitatul Sibiu, cari doresc să se provadă cu vite de prăsilă de soiu ales.

Impramuturile se dau cu preferință membrilor reuniunii, pe lângă obligațiune cu doi cavenți (chizeși) siguri.

La primirea impramutului cumpăratul are să aducă la cunoștința comitetului numele vânzătorului și soiul vitei de cumpărat.

Datornicii nemembri, au să se înscrie în șirul membrilor.

Sibiu, 7 Martie n. 1910.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu.”

Pant. Lucuța
prezid.

Vic. Tordășianu
secretar.

Cărți și reviste.

N. R. Literar nr. 8 din 21 Februarie 1910 cuprinde: Trei volume de poezii (urmăre). *Budapesta—Arad* de *H. Stahl*. *Cugetări*. Iar dacă voi muri, după *Elena Văcărescu*, de *Oreste*. *Logofeții mari* etc. (urmăre). *Învățăture dela stăini*, de *N. Ciolanu*. *Cronică*. — 15 bani numărul.

Falanga literară și artistică nr. 7 din 21 Febr. 1910 cuprinde: *Iarăși afacerea „Motru-Porn”*, de *M. Dragomirescu*. *Din umbră*, de *C. Moldovanu*. *Sonet* de *A. Măndru*. În pragul *Ceahlăului*, fragment de *Em. Gârleanu*. În jurul „*Vieții Românești*”. *Iubirea mea*, poezie de *A. Popovici Bănășeanu*. *A treia Duminecă*, de *Em. G. Scăpare*, versuri de *V. Lascăr*. *Epigramă de Cincinat*. *Cronică științifică*, de *E. Grigoraș*. *Amintire de Oreste*. *Informațiuni literare și artistice*. — Numărul 15 bani.

Teatru german.

Astăzi, *Mercuri*: *Die geschiedene Frau*, operetă. Joi în beneficiul tenoristului *Ausim* opereta *Die sieben Schwaben*. Vineri serată mare artistică în beneficiul fondului de pensiiune al actorilor. Se va da și *Lumpaciuss Vagabundus*.

Boala englezească

zdruncină sănătatea copilului Dtră, dacă nu folosiți imediat un mijloc sigur. 2 (330) 5-5

Emulsiunei lui Scott

conține toate părțile recerute, pentru a în-tări oasele și a-le providea cu muschi tari și sănătoși. Un favor al *Emulsiunei lui Scott*, care părinții îngrijitori îl recunosc, e că din cauza gustului lui plăcut și dulce, se ia cu deosebită plăcere de micul pacient. Chiar și când copii nu suportă laptele, miștuesc fără cea mai mica greutate *Emulsiunea lui Scott*.

Emulsiunea lui Scott

Veritabil numai s'a dovedit în toate aceste casuri că o Emulsiune model neîntrecută. Prețul unei sticle originale c. 2-50. Se găsește în toate farmaciile.

Nr. 104/1910.

[81] 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a III-a din comuna Rothav, protopresbiteratul Braşovului, să deschidă concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea salariului preoţesc cu ajutor de stat.

Doritorii de a ocupa acest post sunt îndatorăţi a se prezenta în biserică spre a cânta, predica eventual a servi.

Petiţiunile de concurs, instruite conform regulamentului pentru parohii, au să se înainteze la oficiul protopresbiterat al tractului Braşov, în termenul deschis. Braşov, 16 Februarie 1910.

Oficiul parohial în conţelegere cu oficiul protopresbiterat.

Vasile Voina.
protopresbiter.

Nr. 100/1910.

(87) 3-3

Concurs.

Pentru instituirea unui post de capelan cu dreptul de succesiune în parohia de clasa primă gr. or. dela biserică „Sfintei Adormiri” din Braşovul-vechiu, protopresbiteratul Braşovului, să publice concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt a 3-a parte din venitele stolare sigure.

Să notează, că orice servicii în şi afară de biserică, capelanul nu poate presta parohiei fără prealabila încredinţare a parohului local.

Doritorii de a ocupa acest post îşi vor aşterne, în termenul sus indicat, subscrisului oficiu protopresbiterat, cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică înaintea alegătorilor pentru a cânta respective a oficia şi cuvânta.

Braşov, în 9 Februarie 1910.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Braşovului în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Văzut:

Braşov, în 14 Februarie 1910.

Vasile Voina
protopresbiter.

Nr. 50—1910.

(80) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a Porcurea, în protopresbiteratul Geoagiului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat a venitelor preoţeşti.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul deschis, în care timp concurenţii — pe lângă observarea prescrierilor regulamentare — au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică, spre a cânta şi predica, respective celebra.

Geoagiu-Algyogy, 19 Ianuarie 1910.

Oficiul protopresbiterat al tractului Geoagiu, în conţelegere cu comitetul parohial.

Ioan Popovici
protopop.

Nr. 141/910

[86] 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh, devenit vacant prin promovare, în parohia de clasa I. Naszod (Năsăud) din protopresbiteratul Bistriţei, prin aceasta se esorie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Parohul Năsăudului va fi totodată şi catichetel elevilor ordoxi dela şcoalele din Năsăud.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Ca paroh, cele fasonate în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Reflecţii la acest post îşi vor înainta concursul, instruite cu documentele cerute de regulamental pentru parohii, eventual şi cu alte documente recomandatoare şi de calificare pentru catichete, în termenul deschis, subscrisului oficiu protopresbiterat în Beszterceze.

Beszterceze, 12/25 Febr. 1910.

Oficiul protopresbiterat gr. or.

Greg. Pletosu
protoprezb.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăşian.

Nr. 24/1910.

[98] 1-3

Edict de licitaţiune.

Comuna bisericească Laz, vinde prin licitaţiune publică, care se va ţinea în 20 Martie a. c. st. nou la 10 ore a. m. în localul şcoalei, pădurea bis. de circa 8 Jugere catastrali în locul numit „Faţia Trunchiului”.

Preţul strigării 1618 cor. Valiul 10 %.

Condiţiunile de licitare se pot vedea ori când la oficiul parohial.

Se observă: că în această pădure se află peste 400 fire de stezar bune de lucru.

Laz, în 6 Martie n. 1910.

Oficiul parohial:

Ioan Mihu
paroh.

Dorind a curăţi depozitele**Şcoala de pomărit a lui****Fr. Caspari & Comp.**

în Mediaş (Transilvania)

oferă cu preţuri reduse toţi articli şcolari de şcoală de pomărit, ca pomi de fructe sâmburoase, pietroase şi cu coaje, strugurei şi agriş, smeură, fragi, tufe de decor, pomi pădureţi, plante sălbatice, conifere, rose etc. Scădere de preţ de 10%, dela pomii pitici 30%, dela conifere 50%.

Catalog la cerere franco.

(97) 1-10

Horger & Kepp

Depozit de mobile, tapesieri şi decoratori
Str. Ureşului Nr. 27.

Tot felul de întocmire pentru cuartire precum şi reparaturi liferăm cu cele mai ieftine preţuri.

Serviciu conştiincios şi strict real!

(95) 1-3

Doi băeţi

se primesc ca învăţăcei în franze-laria lui

Petru Moga

Sibiul, strada Poplăcii
lângă Parcul oraşului.

(79) 3-3

Un practicant notarial

caut cu 1 Aprilie 1910, st. nou. Salar după învoire. Ceice posed limba germană în scris şi în cetit vor fi preferiţi. În curând se va face post de scriitor comunal sistemizat cu salar de 800 coroane anual. De va fi apt poate spera cu siguranţă să fie ales definitiv. Ceice reflectează, să se adreseze subscrisului.

Răchita, la 28 Febr. 1910.

Daniil Petraşcu

(92) 2-3

notar cercual.

Preţ redus!

Dela **Librăria arhidiecezană** se pot procura cu preţ redus:

Omer, Eliada . . . K 1:60
Chendi, Impresii . K 1:60

„SECAŞANA”,
cassă de credit şi economii soc. pe acţii în Ludoşul-mare (com. Szeben).

CONVOCARE.

Domnii acţionari ai casei de credit şi economii „Secaşana” sunt invitaţi prin aceasta în virtutea §-lui 29 din statutele societăţii la a

II-a adunare generală ordinară

ce se va ţinea în Ludoşul-mare în 25 Martie 1910 st. n. la orele 11 înainte de amiază, în localul băncii, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Bilanţul anului de gestiune 1909 şi raportul direcţiunii.
3. Raportul comitetului de supraveghiere şi propunerea acestuia.
4. Distribuirea profitului net realizat.
5. Fixarea preţului marcelor de prezenţă pe anul curent.
6. Modificarea unor dispoziţiuni a statutului.
7. Alegerea alor 2 membrii în direcţiune pe termen de 1 an, şi a 1 membru în comitetul de supraveghiere pe termen de 2 ani.

Domnii acţionari cari voesc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotenţiati, în conformitate cu §. 32 din statutele societăţii, sunt rugaţi a-şi depune acţiile şi eventual dovezile de plenipotenţă cel puţin cu 1 oră înainte de începerea adunării la cassa societăţii în Ludoşul-mare.

Ludoşul-mare (Nagyludas), în 9 Februarie 1910.

Direcţiunea. — Az igazgatóság.

(99) 1-1

Contul bilanţ cu 31 Decemvrie 1909.

Activa—Vagyon.	Mérleg számla 1909 december hó 31-ével.	Pasiva—Teher.	
	K f	K f	
Cassa în num. — Pénztár kézzel	465-11	Capital soc. 300 acții à 100 cor. —	
Cambii de bancă — Bankcsekk		Részvénytőke 300 drb à 100 kor.	30,000-
váltók	74,359-	Fond de rez. — Tartalék alap	1,002-82
Imprumuturi hipotecare — Jel-		Fondul de penz. — Nyugdíj alap	61-46
zálogos kölcsönök	16,413-	Fondul cultural — Művelődési a.	196-66
Imorun. pe oblig. cu cavenți —		Dăpunerii spre fructificare —	
Kötelezvény kölcsönök keze-		Takarék betétek	25,920-60
sék mellett	44,550 20	Reescont — Visszleszámítás.	43,745-27
Mobiliar — B-rendezés 400 —		Diversi creditori — Külföldi	
după amortizare — le-		hitelezők	32,973-69
írás után	50- 350-	Interese transit. anticipate —	
Interese anticipate de reescont		Előlegezett kamatok	2,071-14
și alte imprum. — Előlegezett		Profit curat — Tiszta nyereség	2,761-93
visszleszámítási és egyéb			
kölcsönök utáni kamatok . . .	598-10		
Interese restante — Hátralékos			
kamatok	1,998-16		
	138,733-57		138,733-57

Contul Profit şi Perdere.

Debit—Tartozik.	Veszteség és nyereség számla.		Credit—Követel.
	K	f	K f
Interese: — Kamatok:			Interese: — Kamatok:
pentru dep. spre fruct.—			de escont — leszámított
betétek után	1,413-20		váltók után
pentru reescont — vissz-			4,139 75
leszámitolt váltók után	2,373 71		de imprumuturi hipote-
pentru cont-curent —			care — jelzálogos köl-
nyílt számla után . . .	1,529-68		csönök után
pentru alte impr. — más			1,442-89
kölcsönök után . . .	462-95	5,779-54	de imprum. pe oblig. cu
			cavenţi — kötelezvény
			kölcsönök után . . .
			3,680 20
Spese: — Költségek:			9,262-84
Salare — Fizetések	1,000—		Provizioni şi alte venituri — Ju-
Marce de prezenţă —			talékok és más jövedelmek . .
Jelenléti díjak	35—		1,487 05
Chirie — Házbér	100—		
Imprim., reg., inc., lum.			
etc. — nyomtatv., iro-			
dai költség, fűtés, vi-			
lágítás stb.	539-16		
Porto postal — Postabér	40 47	714 63	
Contribuţiune — Adó	370 97		
10% dare după int. de			
dep. — Tőkekamat adó	72-82	443-79	
Amortizare din mobilier — Le-			
irás a berendezésből	50—		
Profit curat — Tiszta nyereség	2,761-93		
	10 749-89		
			10,749-89

Ludoşul-mare (Nagyludas), la 31 Decemvrie 1909.

Ier. Spornic m. p.,
director executiv. — vezérigazgató.

A. Staicu m. p.,
cassar. — pénztárnok.

Direcţiunea: — Az igazgatóság:

Ioan Cosma m. p., prez.-eln.
Romulus Luca m. p.

Moisă Popp m. p.

Ioan Mărginean m. p.
A. Staicu m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente şi le-am aflat în ordine şi consonanţă cu registrele institutului. — Aloatott bizottság jelent számátakat felülvizsgálta és azokat rendben és az intézet könyveivel összhangzásban találta.

Ludoşul mare (Nagyludas), 9 Februarie 1910.

Comitetul de supraveghiere: — A felügyelő bizottság:

N. Dobrota m. p., prez.-eln. I. Staicu m. p. I. Manuil m. p. I. Neamţiu m. p.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.